

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 33/2010 vp

Hallituksen esitys valtion liikelaitoksia koske- vaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä toukokuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen valtion liikelaitoksia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 63/2010 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Miliza Vasiljeff ja finanssi-
neuvos Arto Eno, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Vilppu Talvitie, maa- ja met-
sätalousministeriö

- hallitusneuvos Elise Pekkala, työ- ja elin-
keinoministeriö
- johtava lakimies Pekka Heikkilä, Finans-
sialan Keskusliitto
- tutkimuspäällikkö Arttu Juuti, Kilpailuvirasto
- toimitusjohtaja Matti Pajula, Luotsausliike-
laitos
- lakiasiainjohtaja Helena Pollari, Matkailu- ja
Ravintolapalvelut MaRa ry
- pääjohtaja Jyrki Kangas, Metsähallitus
- pääjohtaja Aulis Kohvakka, Senaatti-kiinteis-
töt.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Oikeusministeriö ilmoitti, ettei sillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi valtion liikelaitoksia koskeva lainsäädäntö. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki valtion liikelaitoksista, jolla kumottaisiin voimassa oleva valtion liikelaitoksista annettu laki. Samassa yhteydessä muutettaisiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia.

Ehdotetussa uudessa laissa otettaisiin huomioon Euroopan yhteisön komission valtion liikelaitosmallia koskevat kannanotot. Valtion liikelaitos voisi vastaisuudessa toimia ainoas-

taan sidosyksikköasemassa ja siten, että se tuottaa palveluja valtion virastoille ja laitoksille, valtion talousarvion ulkopuolisille rahastoille ja muille valtion liikelaitoksille sekä eduskunnalle ja sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimiville yksiköille. Valtion liikelaitos voisi tuottaa palveluja myös sellaisille yhteisöille, joiden toiminta rahoitetaan pääosin valtion talousarvioon otetulla määrärahalla. Sidosyksikköaseman takia valtion virastot ja laitokset voivat hankkia palvelut siltä kilpailuttamatta. Ensi

vaiheessa Senaatti-kiinteistöt-niminen valtion liikelaitos toimisi tässä laissa tarkoitettuna valtion liikelaitoksena. Metsähallitus-nimiseen valtion liikelaitokseen sovellettaisiin kumottua lakia valtion liikelaitoksista, kunnes Metsähallituksesta toisin säädetään.

Lisäksi ehdotetaan valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain soveltamisalaa muutettavaksi siten, että laki koskisi myös valtion liikelaitoksia.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä eräin vähäisin täsmennyksin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi valtion liikelaitoksia koskeva sääntely. Voimassa oleva, vuoden 2003 alusta voimaan tullut yleislaki (1185/2002) on tarkoitus kumota ja korvata uudella, EU:n kilpailulainsäädännön vaateet täyttävällä lailla. Lisäksi kumottaisiin Senaatti-kiinteistöjä koskeva laitoskohtainen laki, minkä jälkeen Senaatti-kiinteistöihin sovellettaisiin suoraan uutta yleislakia. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta.

Keskeisin muutos laissa liittyy valtion liikelaitosten toimintaan markkinoilla: *Valtion liikelaitos* voisi olla pysyvä toimintamuoto vain silloin, kun liikelaitos ei toimi markkinoilla avoimesti kilpailutilanteessa eikä tarjoa palvelujaan valtion ulkopuolisille asiakkaille. Valtion liikelaitokset toimisivat siten jatkossa vain sidoksikköasemassa (*in house -asema*) ja tuottaisivat palveluja vain valtion virastoille ja laitoksille. Tällöin kilpailu ei voisi vääristyä, koska kysymys olisi omasta palvelutuotannosta.

Toinen linjaus liittyy liikelaitosten tehtäviin: Valtion liikelaitokset voisivat tuottaa valtion virastojen ja laitosten tarvitsemia palveluja kuten tähänkin asti, mutta niiden tehtävänä ei olisi enää hoitaa julkisia hallintotehtäviä. Linjaus perustuu osin perustuslakivaliokunnan kannanottoihin, joiden mukaan julkiset hallintotehtävät tulisi siirtää ensi sijassa omaan erilliseen virastoon tai keskukseen.¹ Taustalla on myös se, että

vaikka liikelaitokset eivät toimisi enää markkinoilla, niiden tulee kuitenkin toimia liiketaloudellisin periaattein. Toiminnan tulee kattaa siitä aiheutuvat menot, ja sidotulle pääomalle tulee saada sille asetettu kohtuullinen tuotto. Myös tuotettavien palveluiden tulee olla laadultaan ja hinnaltaan kilpailukykyisiä markkinoilla toimi-
viin kilpailijoihin verrattuna.

Valtion nykyisen liikelaitosmallin muut keskeiset piirteet säilytettäisiin myös vastaisuudessa. Näitä ovat mm. asema valtion talousarvion ulkopuolisena valtion organisaationa, laaja operatiivinen toimivalta ja vastuu sekä asianomaisen ministeriön ohjaustoimivalta. Myös eduskunnan asema säilyisi olennaisilta osin ennallaan: eduskunta päättäisi edelleen mm. liikelaitoksen toimialasta ja tehtävistä, hyväksyisi investointeja koskevien päätösten enimmäismäärät ja antaisi liikelaitokselle luvan ottaa pitkäaikaista lainaa. Eduskunta voisi niin ikään asettaa edelleen valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä liikelaitoksille palvelu- ja muita toimintatavoitteita, vaikka tätä koskevaa toimivaltasäännöstä ei sisällytettäisi enää uuteen lakiin. Nimenomaista säännöstä ei ole pidetty esityksessä enää tarpeellisena, koska liikelaitoksilla ei olisi enää julkisia hallintotehtäviä.

Valiokunnan kannanotto

Uudistus on osoittautunut tarpeelliseksi valtion liikelaitoksiin liittyvien yhteisöoikeudellisten epäkohtien vuoksi. Euroopan unionin komissio on pitänyt Tieliikelaitosta koskeneessa päätöksessään (Valtion tuki N:o C 7/2006 — Suomi, 12.12.2007) valtion liikelaitosten konkurssi-suojaa ja poikkeavaa verokohtelua kiellettynä valtioneuvon. Hallituksen EU-ministerivalio-

¹ HE:n sivulla 5 mainitut kannanotot: PeVL 38/2004 vp, PeVL 46/2005 vp ja PeVL 47/2005 vp.

kunta on päättänyt sittemmin joulukuussa 2008, ettei Suomi nosta kannetta päätöksen kumoamiseksi unionin yleisessä tuomioistuimessa. Päätös on siten pysyvä ja heijastuu välillisesti koko liikelaitosjärjestelmään.

Komission päätöksen aikaisista liikelaitoksista on sittemmin yhtiöitetty Ilmailulaitos ja Varustamoliikelaitos, jotka aloittivat toimintansa yhtiömuodossa tämän vuoden alusta. Tällä hetkellä valtion liikelaitoksia on jäljellä kolme: Senaatti-kiinteistöt, Luotsausliikelaitos ja Metsähallitus. Uusi laki koski kuitenkin käytännössä näistä vain Senaatti-kiinteistöjä, koska Luotsausliikelaitokseen ja Metsähallitukseen sovellettaisiin toistaiseksi nykyisin voimassa olevaa lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Näitä liikelaitoksia koskeva pohdinta on kuitenkin vireillä, ja niissä on tarkoitus päästä erilliskäytäntöihin mahdollisimman pian.

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja lähtökohdiltaan perusteltuna. Koska liikelaitokset eivät ole valtiosta erillisiä oikeushenkilöitä eikä niiden hallussa olevaa varallisuusmassaa voida pitää itsenäisesti konkurssikelpoisena erillisvarallisuutena, valtio vastaa viime kädessä niiden veloista. Tämä kielletyn valtiontuen kannalta ongelmallinen konkurssisuoja ei ole ratkaistavissa niin kauan kuin toimintaa harjoitetaan liikelaitosmuodossa. Vaihtoehtoksi jää siten kehittää liikelaitosten toimintaa niin, että se on hyväksyttävää myös EU:n kilpailulainsäädännön kannalta. Esitys täyttää tämän tavoitteen.

Esitys noudattaa lisäksi myös pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen sekä pääministeri Mari Kiviniemen hallituksen hallitusohjelman linjauksia. Niiden mukaan hallituksen on tarkoitus varmistaa kilpailupolitiikan keinoin yksityisen ja julkisen palvelutuotannon tasavertaiset edellytykset.

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa esityksen muihin yleislinjauksiin. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on käsitelty valiokunnan ehdotamia, lähinnä teknisluonteisia täsmennyksiä.

Senaatti-kiinteistöt on kaivannut täsmennyksiä siitä, mitä esityksessä tarkoitetaan "*markkinoilla toimimisella*". Se on esittänyt lisäksi, että

laissa säilytettäisiin sen mahdollisuus antaa lainaa tytäryhtiöilleen. Tätä on perusteltu ennen muuta toiminnan joustavuudella. Valiokunta käsittelee seuraavassa hieman tarkemmin näitä aiheita ja tarkastelee lopuksi Metsähallituksen asemaa.

Toiminta markkinoilla

Esityksellä pyritään siis lisäämään valtion liikelaitosten toiminnan neutraalisuutta liikelaitosmuodon laillisuuden turvaamiseksi. Tämän vuoksi laissa omaksuttu peruslinjaus on tärkeä: liikelaitokset eivät toimi markkinoilla vaan tuottavat palvelujaan valtion virastoille ja laitoksille sekä muille sidosyksikköasemassa oleville asiakkaille. Samasta syystä myös toiminta tytäryhtiömuodossa on lähtökohtaisesti nykyistä rajatumpi. Se edellyttää yleensä erityistä syytä ja valtioneuvoston lupaa (18 §). Tästä ovat poikkeuksena laissa tarkemmin määritellyt asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeet — täydennys, joka on tärkeä Senaatti-kiinteistöjen toiminnalle.

Esityksen perusteluissa on todettu erikseen, ettei ehdotetun lain mukainen sidosyksikköasema vaikuttaisi Senaatti-kiinteistöjen toimialaan eikä asiakaskuntaan; Senaatti-kiinteistöt on tuottanut palveluitaan ensi sijassa valtion virastoille ja laitoksille ja huolehtinut hallinnassaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Lisäksi omistajaohjauksella on huolehdittu siitä, että Senaatti-kiinteistöt täyttää EU:n oikeuskäytännössä muodostuneet sidosyksikköasemassa toimivan liikelaitoksen kriteerit. Tämä vastaa myös Senaatti-kiinteistöjen omaa käsitystä.

Valiokunta pitää perusteluissa esitettyä näkemystä tärkeänä kiinnekohtana, kun arvioidaan Senaatti-kiinteistöjen — ja yleisesti liikelaitosten — mahdollisuutta tuottaa *vähäisessä määrin* palveluita myös muille kuin sidosyksikköasemassa oleville valtion tahoille. Esityksen perusteluissa on viitattu tältä osin lisäksi EU:n hankintalainsäädännön alalla muodostuneeseen oikeuskäytäntöön ja siinä hyväksyttyyn noin 10 prosentin rajaan liikevaihdosta. Samaa rajaa on pidetty myös yhtenä toiminnan satunnaisuutta kuvaavana kriteerinä julkisen elinkeinotoimin-

nan kilpailuneutraliteettia selvittäneen JULKI-työryhmän mietinnössä.² Valiokunta huomauttaa kuitenkin siitä, että kyseinen raja koskee nimenomaan hankintalainsäädännön näkökulmaa ja että EU:n oikeuskäytäntö on edelleen kehittyvää. Sen vuoksi liikelaitoksen ja sen omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön tehtävänä on varmistaa, ettei ko. ulosmyynti vaaranna sidosyksikköasemaa.

Esityksen perusteluista ilmenee, että valtion liikelaitos voi myös osallistua tarjouskilpailuun silloin, kun valtion virasto tai laitos hankkii tarvitsemansa palvelut kilpailutuksen kautta. Valiokunta yhtyy tähän näkemykseen. Koska liikelaitos on silloin avoimessa kilpailutilanteessa, on tärkeää, että tarjottavan palvelun hinnoittelun lähtökohdat ovat tasapuolisia. Tätä neutraalisuutta on korostettu myös työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa.

Lainoitus

Lakiehdotuksessa on poistettu Senaatti-kiinteistöjä koskevan laitospohjaisen lain mukainen oikeus antaa lainaa tytär- tai osakkuusyhtiöilleen. Lisäksi Senaatti-kiinteistöjen takausoikeus tytäryhtiöiden lainoista on rajoitettu nykyisen yleislain mukaiseksi. Senaatti-kiinteistöt — kuten muutkin liikelaitokset — voisivat siten vastaisuudessa ottaa lainaa toimintansa rahoittamiseen ja myöntää takauksia tytäryhtiöittensä lainoista. Takausoikeutta ei olisi kuitenkaan silloin, kun tytäryhtiö hallitsee yksin tai yhdessä toisen tytäryhtiön kanssa muuta yritystä. Lainanotto ja takaus perustuisivat edelleen aina eduskunnan suostumukseen, joka annettaisiin valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Muutoksia nykyiseen ei ole perusteltu juurikaan hallituksen esityksessä. Senaatti-kiinteistöt on itse perustellut lainananto-oikeuttaan taloudellisella tarkoituksenmukaisuudella. Sillä on huomattava määrä kiinteistöosakeyhtiömuotoisia tytär- ja osakkuusyhtiöitä, joille se on voinut antaa tarpeen mukaan lainaa. Lainan-

annossa on käytetty Senaatti-kiinteistöjen edellisen vuoden keskikoron suuruista korkoa, jossa on otettu huomioon myös takausmaksun osuus. Syntynyt korkomarginaali on jäänyt Senaatti-kiinteistöille.

Valiokunta katsoo, että tässä vaiheessa on perusteltua edetä hallituksen esittämien tavoin. Kysymyksessä on ensinnäkin yleislaki, jolla vahvistetaan liikelaitosmuodon oikeudellinen kestävyys. Rajausten on oltava sen vuoksi johdonmukaisia ja tuettava esityksen kilpailuneutraalisuutta korostavaa linjaa. Sitä edellyttää mm. toiminnan ja palvelujen vertailukelpoisuus. Lainananto-oikeuden epääminen ei myöskään nosta tytäryhtiöiden lainakuluja eikä estä tytäryhtiöiden lainansaantia Senaatti-kiinteistöjen antamalla takauksella. Koska lainananto-oikeutta ei kuitenkaan ole käsitelty esityksen yhteydessä, valiokunta pitää mahdollisena arvioida sitä tarpeen mukaan jatkossa erikseen.

Metsähallituksen asema

Metsähallitus on yksi kolmesta nykyisestä valtion liikelaitoksesta, kuten edellä on todettu. Sitä ei ole kuitenkaan tarkoitettu ottaa uuden lain piiriin, vaan siihen sovellettaisiin nyt kumottavaa yleislakia, kunnes toisin säädetään. Tämän tarkoituksena on varata riittävästi aikaa Metsähallituksen toimintoja koskevalle kokonaisvaltaiselle ja tasapainoiselle ratkaisulle.

Kumotun lain soveltamista kovin pitkän aikaa ei sinänsä voida pitää suotavana. Kun kuitenkin otetaan huomioon Metsähallituksen asema ja tehtävät sekä uudelleenorganisointiin liittyvät useat erityiskysymykset, valiokunta pitää tärkeänä turvata säädösvalmistelulle riittävä aika. Tämä on perusteltua myös siihen nähden, että Metsähallitusta koskevat mahdolliset kilpailuneutraliteettiongelmat pyritään ministeriön ilmoituksen mukaan ratkaisemaan jo ennen kokonaisuudistuksen voimaantuloa.

Koska uutta lakia ei sovellettaisi Metsähallitukseen, valiokunta ei ota tässä vaiheessa muutoin kantaa Metsähallituksen toimintaan liikelaitoksena.

² Julkisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraliteetti, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 23/2009.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki valtion liikelaitoksista

8 §:n 2 momentin 10 kohta. Pykälässä säädetään liikelaitoksen hallituksen tehtävistä. Keskeiset tehtävät on lueteltu pykälän 2 momentissa.

2 momentin 10 kohdassa viitataan voittopalkkiojärjestelmää koskevien päätösten osalta voimassa olevaan henkilöstörahasitolakiin (814/1989). Koska nykyinen laki on tarkoitus korvata ensi vuoden alusta kokonaan uudella lailla (HE 44/2010 vp)³, viittauksen tulisi kohdistua uuteen lakiin (- / -). Valiokunta esittää tätä koskevaa lakitekniistä täsmennystä.

21 §:n 2 momentti. Momentissa säädetään Senaatti-kiinteistöjä ja Luotsausliikelaitosta koskevista siirtymäsäännöksistä. Luotsausliikelaitokseen sovellettaisiin kumottavaa yleislakia (1185/2002) ja sen nojalla annettuja säännöksiä vuoden 2013 loppuun. Samoin Luotsausliikelaitoksen tuolloin päättyvän tilikauden tilinpäätökseen ja tilintarkastukseen sovellettaisiin kumottua lakia.

Luotsausliikelaitos on tarkoitus yhtiöittää, ja tätä koskeva esitys on annettu vastikään eduskunnalle (HE 130/2010 vp)⁴. Liikenne- ja viestintäministeriö on huomauttanut siitä, että siirtymäsäännös rajoittaa tarpeettomasti yhtiöittämisen aikataulua. Koska aikataulua ei ole tarkoituksenmukaista sitoa siirtymäsäännöksellä liian tiukasti, valiokunta ehdottaa, että säännös muuttoillaan esitettyä joustavammaksi. Luotsausliikelaitokseen sovellettaisiin siten kumottua lakia, kunnes toisin säädetään, kuitenkin enin-

³ HE 44/2010 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle henkilöstörahasitolaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on puoltanut esityksen hyväksymistä eräin vähäisin muutoksin (TyVM 6/2010 vp).

tään joulukuun 31 päivään 2013 asti. Tällöin päättyvän viimeisen tilikauden tilinpäätökseen ja tilintarkastukseen sovellettaisiin vastaavasti kumottua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

2. Laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain 1 §:n ja 6 §:n muuttamisesta

1 §:n 1 momentti. Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Soveltamisalaa on tarkoitus laajentaa niin, että laki koskisi myös valtion liikelaitosten hallussa olevia osakeyhtiöitä. Tätä koskevassa lisäyksessä lain 1 momenttiin on viitattu kumottavaksi tarkoitettuun yleislakiin (1185/2002). Viittaus tulee oikaista koskemaan nyt säädettyä uutta lakia (- / -).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina paitsi 1. lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentin 10 kohta ja 21 §:n 2 momentti sekä 2. lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentti muutettuina seuraavasti:

⁴ HE 130/2010 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi.

Esityksen mukaan Luotsausliikelaitos muutettaisiin valtion kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi.

Valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Luotsausliikelaitoksen hallinnassa oleva omaisuus ja toiminta perustettavalle osakeyhtiölle. Esitys liittyy valtion vuoden 2011 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

8 §

Hallituksen tehtävät

— — — — —
Hallituksen tehtävänä on erityisesti:
— — — — —

10) päättää ministeriön 6 §:n perusteella tekemien päätösten rajoissa liikelaitoksen henkilöstörahastolaissa (/) tarkoitetusta voittopalkkiojärjestelmästä ja sen soveltamisesta;
— — — — —

21 §

Siirtymäsäännökset

— — — — —
Luotsausliikelaitokseen sovelletaan kumottua lakia, *kunnes toisin säädetään, kuitenkin enintään* joulukuun 31 päivään 2013. Senaatti-kiinteistöjen joulukuun 31 päivänä 2010 päättyvän tilikauden tilinpäätökseen ja tilintarkastukseen ja Luotsausliikelaitoksen joulukuun 31 päivänä (*poist.*) päättyvän viimeisen tilikauden ti-

linpäättökseen ja tilintarkastukseen sovelletaan kumottua lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä. Senaatti-kiinteistöille aikaisemman lain nojalla kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tässä laissa tarkoitetulle Senaatti-kiinteistöjen henkilöstö siirtyy tämän lain mukaisen Senaatti-kiinteistöjen palvelukseen ja säilyttää aikaisempaan palvelussuhteeseensa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.
— — — — —

2. lakiehdotus

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja valtion omistajaohjaukseen valtioenemmistöisissä yhtiöissä ja valtion osakkuusyhtiöissä sekä valtion liikelaitoksista annetussa laissa (/) tarkoitettujen valtion liikelaitosten hallinnassa olevissa vastaavissa osakeyhtiöissä.
— — — — —

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk		Matti Saarinen /sd
jäs.	Matti Ahde /sd		Petri Salo /kok
	Christina Gestrin /r		Sari Sarkomaa /kok
	Pertti Hemmilä /kok		Minna Sirnö /vas (osittain)
	Kyösti Karjula /kesk (osittain)		Pia Viitanen /sd
	Esko Kiviranta /kesk	vjäs.	Esko Ahonen /kesk (osittain)
	Mikko Kuoppa /vas		Leena Harkimo /kok (osittain)
	Reijo Laitinen /sd		Eero Heinäluoma /sd (osittain)
	Mika Lintilä /kesk (osittain)		Matti Kauppila /vas (osittain)
	Tuija Nurmi /kok		Lauri Kähkönen /sd (osittain)
	Kirsi Ojansuu /vihr		Reijo Paajanen /kok
	Markku Rossi /kesk		Tuula Väättäinen /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos, joka tarjoaa tilapalveluja ensisijaisesti valtion virastoille ja laitoksille ja huolehtii hallinnassaan olevasta kiinteistövarallisuudesta. Senaatti-kiinteistöt muodostaa liikelaitoskonsernin, johon kuuluu useita kiinteistöosakeyhtiömuotoisia tytäryhtiöitä. Senaatti-kiinteistöillä on nykyisen lain puitteissa mahdollisuus myöntää lainaa omille tytäryhtiöilleen. Jos valtion liikelaitoksesta annettua lakia muutetaan hallituksen nyt esittämällä tavalla, tämä mahdollisuus poistuu.

Katsomme, että on valtiokonsernin kokonaisedun mukaista mahdollistaa Senaatti-kiinteistöille lainananto tytäryhtiöilleen myös jatkossa. Lainananto-mahdollisuuden poistamisen kustannusvaikutukset Senaatti-kiinteistöille loisivat paineita kustannusten nousun siirtämiseen perittäviin vuokriin.

Senaatti-kiinteistöjen myöntämien lainojen ehtojen tulee jo nykyisten säädösten perusteella olla läpinäkyviä. Myöskään Euroopan unionin säädökset tai oikeuskäytännössä muodostuneet sidosyksikköasemassa toimivan liikelaitoksen kriteerit eivät edellytä lainoitusmahdollisuuden poistamista Senaatti-kiinteistöiltä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 5 § muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotukset

1. lakiehdotus

5 §

Liikelaitoksen lainat ja takaukset

Liikelaitos saa ottaa toimintansa rahoittamiseksi lainaa eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä antaman suostumuksen rajoissa. *Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä antaman suostumuksen rajoissa antaa lainaa sen kanssa samaan liikelaitoskonserniin kuuluvalla osakeyhtiömuotoiselle tytäryhtiölle tai osakkuusyhtiölle.*

Eduskunnan suostumuksella liikelaitos saa myöntää takauksen osakeyhtiömuotoisen kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun tytäryhtiön lainasta. *(Poist.)*

Liikelaitoksen ottamista lainoista ja sen antamista takauksista peritään valtiolle valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston takauksesta ja valtioneuvoston kuusta annetun lain (449/1988) mukainen takausmaksu. *Senaatti-kiinteistöjen antamasta lainasta takausmaksua ei peritä.*

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun lainan ottamisesta ja antamisesta, lainanoton ehdoista ja lainan käyttötarkoituksista sekä 3 momentissa tarkoitetun maksun määräytymisestä ja perimisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2010

Matti Ahde /sd
Reijo Laitinen /sd
Pia Viitanen /sd
Matti Saarinen /sd
Eero Heinäluoma /sd

Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas
Tuula Väättäinen /sd
Matti Kauppila /vas
Lauri Kähkönen /sd